

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ЦИФРОВОГО БІЗНЕСУ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра
для здобувачів спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність», («Підприємництво та торгівля») на першому
(бакалаврському) рівні вищої освіти
очної (денної) та заочної форм здобуття вищої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО

на засіданні кафедри економіки та
цифрового бізнесу
Навчально - наукового інституту економіки
та бізнес освіти
(протокол №11 від 17.03.2026 р.)

ПОГОДЖЕНО

на засіданні
Науково-методичної ради Державного
університету економіки і технологій
(протокол №10 від 19.03.2026 р.)

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра для здобувачів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» («Підприємництво та торгівля») та 051 «Економіка» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) і заочної форм навчання / Укл. В.РАДЬКО, О.ТЕМЧЕНКО, С.МАЦЮРА, К. ГОЛІКОВА. Кривий Ріг: ДУЕТ. – 2026. 51 с.

Укладачі:	Вікторія РАДЬКО	завідувач кафедру економіки та цифрового бізнесу, к.е.н., доцент
	Олександр ТЕМЧЕНКО	професор кафедри економіки та цифрового бізнесу, к.е.н., доцент
	Світлана МАЦЮРА	доцент кафедри економіки та цифрового бізнесу, к.е.н., доцент
	Катерина ГОЛІКОВА	доцент кафедри економіки та цифрового бізнесу, к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск: Вікторія РАДЬКО зав. кафедри економіки та цифрового бізнесу, к.е.н., доцент.

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра для здобувачів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» («Підприємництво та торгівля») та 051 «Економіка» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) і заочної форм навчання розроблено у відповідності до навчального плану підготовки фахівців за відповідною спеціальністю.

ЗМІСТ

1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи бакалавра	4
2. Наукове керівництво кваліфікаційними роботами	5
3. Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної роботи	6
3.1. Формулювання тематики кваліфікаційних робіт	6
3.2. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи	7
3.3. Формування та затвердження індивідуального завдання на підготовку кваліфікаційної роботи	7
3.4. Проведення досліджень і написання роботи	8
3.5. Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником	9
3.6. Попередній захист кваліфікаційних робіт	10
3.7. Перегляд кваліфікаційних робіт завідувачем кафедри	11
3.8. Зовнішнє рецензування кваліфікаційних робіт	11
3.9. Рекомендація кафедрою кваліфікаційних робіт до захисту в ЕК	11
3.10. Підготовка до публічного захисту в ЕК і порядок захисту роботи	12
4. Структура, зміст і обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра	14
5. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	21
6. Рекомендована послідовність формування кваліфікаційної роботи	25
<i>Додатки</i>	
Додаток А. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт бакалавра	26
Додаток Б. Форма титульного аркуша	28
Додаток В. Форма заяви на підтвердження самостійного виконання роботи	29
Додаток Д. Форма індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра	30
Додаток Е. Зразок оформлення анотації на кваліфікаційну роботу бакалавра	32
Додаток Ж. Порядок оформлення переліку умовних позначень, символів, скорочень і термінів	33
Додаток З. Основні елементи вступу кваліфікаційної роботи бакалавра	34
Додаток К. Форма відгуку на кваліфікаційну роботу бакалавра	35
Додаток Л. Форма зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу бакалавра	37
Додаток М. Згода на використання кваліфікаційної роботи бакалавра	38
Додаток Н. Форма титульного аркуша демонстраційних матеріалів	39
Додаток О. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи бакалавра	40
Додаток П. Зразок оформлення бібліографічних описів у списку використаних джерел згідно вимог Стандарту 2015 року	41

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота бакалавра є кваліфікаційним документом, на підставі якого державна екзаменаційна комісія визначає здатність випускника до самостійної практичної роботи в системі управління: виробничо-господарською діяльністю підприємницької організації– для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (Підприємництво та торгівля); сучасного підприємства, діяльністю, розвитком галузі (регіону, держави) - для спеціальності 051 «Економіка» та відповідність його знань і вмінь освітньо-кваліфікаційному рівню бакалавра.

Головною метою кваліфікаційної роботи бакалавра є висвітлення відповідних рис фахівця, його спроможності в різних умовах знайти оптимальне рішення, кращий варіант розвитку підприємства або організації (галузі, регіону, держави), підвищення ефективності їх функціонування за рахунок своєчасної адаптації до вимог довкілля та більш повного використання усіх видів ресурсів. Це досягається шляхом виконання здобувачем у процесі підготовки кваліфікаційної роботи професійних завдань, притаманним первинним посадам, які обіймають професіонали і фахівці середнього ієрархічного рівня підприємства, органів місцевої влади тощо.

До найважливіших професійних завдань, які мають бути розв'язані при виконанні кваліфікаційної роботи бакалавра, належать:

- діагностика, пов'язана з аналізом результатів діяльності підприємства (галузі, регіону, держави), оцінкою їх реального виробничого та економічного стану і пошуком нових проблем функціонування об'єкта дослідження;

- дослідження, спрямовані на усвідомлене використання практичних матеріалів, сформованих під час проходження переддипломної практики, на детальне вивчення об'єкта дослідження і проблем, що обмежують його розвиток, тобто дестабілізують процес оптимального функціонування, із використанням методів дослідження операцій та інформаційних систем і технологій;

- удосконалення, пов'язане з поліпшенням стану об'єкту дослідження і спрямоване на пошук шляхів та нових рішень щодо комплексного подолання

економічних проблем;

- організація, спрямована на створення умов ефективної реалізації пропонуваніх рішень.

Кваліфікаційна робота бакалавра повинна містити елементи наукового пошуку вирішення економічних проблем діяльності підприємства (галузі, регіону, держави), мати практичну спрямованість і базуватися на інформації про нинішній і майбутній розвиток суб'єктів господарювання.

Кваліфікаційна робота ґрунтується на інформації конкретного підприємства, організації (офіційний сайт підприємства, www.smida.gov.ua, тощо); галузі, регіону, держави (дані Державної служби статистики України), нормативно-правовій основі функціонування об'єкта дослідження та результатах літературного пошуку.

2. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНИМИ РОБОТАМИ

Організаційно керівництво процесом підготовки здобувачами кваліфікаційних робіт забезпечується системою заходів, які відображають реалізацію основних етапів їх написання та захисту. До складу таких заходів відносять сформовану тематику кваліфікаційних робіт, календарний графік їх підготовки, графік консультацій, індивідуальне завдання на виконання кваліфікаційних робіт, графік попереднього захисту, моніторинг виконання кваліфікаційних робіт кафедрою ЕтаЦБ та т.ін.

Персонально керівництво роботою здобувачів здійснюють призначені наказом ректора університету наукові керівники. Науковими керівниками кваліфікаційних робіт можуть бути провідні викладачі кафедри, які мають наукові ступені, вчені звання, наукові публікації у галузях знань, що відповідають спрямованості і змісту програми підготовки бакалавра.

Обов'язками наукових керівників є загальне спрямування дослідження, перевірка правильності розрахунків та обґрунтованості пропозицій і висновків. Крім того, керівник кваліфікаційної роботи зобов'язаний надавати здобувачу-дипломнику практичну допомогу, зокрема стосовно рекомендацій необхідної

літератури, вибору методів дослідження, формулювання пропозицій та т. ін. До обов'язків наукового керівника відноситься також здійснення контролю за виконанням календарного плану роботи, нормоконтролю додержання правил оформлення кваліфікаційних робіт, підготовка відгуку про якість кваліфікаційної роботи відповідно до структури критеріїв оцінювання і висновку щодо рекомендації її до захисту в ЕК.

Консультативну допомогу по виконанню кваліфікаційних робіт можуть надавати й інші викладачі кафедри ЕтаЦБ, які є авторами наукових праць за темою виконуваних здобувачами випускних досліджень.

3. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Підготовка кваліфікаційної роботи бакалавра складається з таких основних етапів:

- 1) формулювання тематики кваліфікаційних робіт;
- 2) вибір і затвердження теми індивідуальної кваліфікаційної роботи;
- 3) формування та затвердження індивідуального завдання на підготовку кваліфікаційної роботи;
- 4) проведення досліджень і написання роботи;
- 5) оформлення кваліфікаційної роботи;
- 6) оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником;
- 7) попередній захист кваліфікаційної роботи;
- 8) перегляд кваліфікаційної роботи завідувачем кафедри;
- 9) зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;
- 10) розгляд кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри на предмет її рекомендації до захисту;
- 11) підготовка до публічного захисту в ЕК і захист роботи.

3.1. Формулювання тематики кваліфікаційних робіт

Кафедра економіки та цифрового бізнесу щорічно формує тематику кваліфікаційних робіт бакалавра, що рекомендуються до виконання у відповідному навчальному році.

При формуванні загальної тематики кваліфікаційних робіт враховуються:

- загальний напрямок програми підготовки;
- зміни, що відбуваються у відповідних сферах економічного життя суспільства;
- сучасні надбання і перспективи розвитку економічної науки і виробничо-господарської практики;
- рекомендації керівників економічних служб підприємств та підприємницьких організацій регіону;
- напрямки наукових досліджень кафедри.

Орієнтовна тематика випускних робіт, яка відображає можливі напрямки досліджень здобувачів спеціальності, наведена у додатку А.

3.2. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи

Індивідуальну тему кваліфікаційної роботи здобувач вибирає самостійно із затвердженого на кафедрі переліку або представляє на ім'я завідувача кафедри відповідне обґрунтування на затвердження теми, запропонованої за особистою ініціативою або на підставі пропозицій наукового керівника чи заявки підприємства – бази практики.

Виконання кваліфікаційної роботи на абстрактну тему, без використання й аналізу матеріалів, що характеризують діяльність конкретного підприємства (організації), підприємницької структури не допускається.

Остаточне закріплення за здобувачем теми кваліфікаційної роботи оформлюється наказом ректора університету не пізніше ніж за півроку до закінчення навчання. Цим самим наказом призначаються й наукові керівники кваліфікаційних робіт бакалаврів.

3.3. Формування та затвердження індивідуального завдання на підготовку кваліфікаційної роботи

Після затвердження теми науковий керівник разом зі здобувачем формують план проведення дослідження та індивідуальне завдання на підготовку кваліфікаційної роботи.

План роботи повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частин. Зразки орієнтовних планів кваліфікаційних робіт бакалаврів представлені в додатку О. Розроблений та обговорений з науковим керівником план дослідження ув'язується із затверджуваним на кафедрі календарним графіком підготовки і захисту кваліфікаційних робіт на відповідний навчальний рік, який розробляється диференційовано для здобувачів денної і заочної форм навчання. Форма такого графіка подана у додатку Д.

За результатами обговорення плану проведення дослідження заповнюється індивідуальне завдання на виконання випускної роботи, в якому наводяться терміни виконання її окремих етапів, назви розділів, мета, об'єкт, предмет і завдання дослідження тощо.

Виконання здобувачами різноманітних науково-методичних і прикладних досліджень потребує глибокого розуміння принципів їх організації. Задля полегшення виконання такого роду робіт і формування комплексу практичних навичок організації самостійних досліджень, перш за все в індивідуальному завданні слід визначитися з розумінням об'єкту, предмету, мети та завдань кваліфікаційної роботи.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію й обрані для вивчення, а **предмет дослідження** – те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне та часткове; в об'єкті дослідження виділяється та його частка, яка є предметом дослідження. На нього й спрямовується основна увага здобувача, оскільки саме предмет дослідження і визначає тему кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження (випускної роботи) – це очікуваний кінцевий результат, який зумовлює загальну спрямованість і логіку дослідження. У **завданнях**

дослідження формулюються запитання, на які здобувачу слід дати відповідь для реалізації мети дослідження. Вони розкривають зміст предмета дослідження і узгоджуються з гіпотезами (виявити ..., проаналізувати ..., визначити ..., одержати ..., запропонувати ...).

Індивідуальне завдання підписується науковим керівником і здобувачем та в призначений термін подається на затвердження завідувачу кафедри. Воно оформлюється у двох примірниках: один зберігається на кафедрі, другий – у здобувача. Свій примірник здобувач розміщує у готовій роботі після титульного аркуша. Індивідуальне завдання є нормативним документом і суттєвих відступів у кваліфікаційній роботі від зафіксованої в ньому структури не допускається. Форму індивідуального завдання наведено у додатку Д.

Невиконання індивідуального завдання або ж систематичне відхилення від календарного регламенту є підставою для недопущення здобувача до захисту кваліфікаційної роботи. Контроль за дотриманням календарного графіка та основних положень індивідуального завдання на підготовку кваліфікаційної роботи покладається на наукового керівника.

3.4. Проведення досліджень і написання роботи

Головним завданням цього етапу є написання тексту кваліфікаційної роботи відповідно до затверджених теми та плану. Здобувач має ґрунтовно ознайомитись з теоретичними засадами обраної проблематики, на підставі аналізу літературних джерел узагальнити існуючі підходи та обґрунтувати методичні засади своїх досліджень. За допомогою цього інструментарію та загальновідомих сучасних прийомів і методів аналізу здійснюється діагностика об'єкта дослідження під кутом зору обраної теми та визначаються наявні проблеми і причини їх виникнення. Це, у свою чергу, є основою для розробки і обґрунтування альтернативних пропозицій щодо усунення проблем і визначення найбільш доцільного способу їх вирішення в умовах діяльності конкретного підприємства (організації). В ході реалізації даного етапу робота з літературними джерелами ведеться паралельно з дослідженнями на підприємстві, окремі

аспекти кваліфікаційної роботи можуть уточнюватися або коригуватися.

3.5. Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником

Згідно з регламентом здобувач зобов'язаний подавати кваліфікаційну роботу науковому керівникові на першу перевірку частинами (розділами) у встановлені календарним графіком та індивідуальним завданням терміни. Після завершення написання роботи здобувач подає кваліфікаційну роботу науковому керівникові для одержання від нього письмового відгуку. Звертаємо увагу на те, що відгук відображає якість проведеного здобувачем дослідження та системність його роботи, але не містить оцінку кваліфікаційної роботи. Недоліки роботи мають бути конкретизовані у відгуку, з посиланнями до тексту роботи і критеріїв оцінювання. У загальних висновках науковий керівник має зазначити, що кваліфікаційна робота рекомендується (не рекомендується) до захисту в ЕК, а її автор заслуговує (не заслуговує) на присвоєння відповідної кваліфікації. Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником здійснюється згідно наступних типових критеріїв:

- доведена актуальність обраної теми дослідження;
- рівень теоретичного аналізу проблеми, що досліджується в роботі з позицій критичного підходу;
- обґрунтування методологічного та діагностичного апарату;
- аналіз стану процесів, що є предметом дослідження, на підприємстві (організації);
- глибина розроблених рекомендацій;
- ступінь обґрунтованості наданих пропозицій та їх взаємозв'язки;
- інформаційна база та ефективність її використання в кваліфікаційній роботі;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим завданням і меті;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- системність роботи здобувача і дотримання календарного плану

виконання.

Нижче наведена шкала оцінювання результатів виконаної кваліфікаційної роботи, яку має враховувати науковий керівник при підготовці відгуку (дод.К).

Для підрахунку загальних результатів якості підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра науковий керівник заповнює оцінювальний лист, де проставляє фактично отримані здобувачем бали. Цей лист є складовою відгуку на кваліфікаційну роботу і окремо підписується науковим керівником. У змісті відгуку мають обов'язково відобразитися результати кількісного оцінювання кваліфікаційної роботи. Зразок структури відгуку подано в додатку 3.

3.6. Попередній захист кваліфікаційних робіт

Паралельно з оцінюванням кваліфікаційної роботи бакалавра науковим керівником, кожен здобувач має пройти попередній захист результатів дослідження на кафедрі, який здійснюється у спеціально створеній комісії (комісіях). Порядок роботи комісії та форму матеріалів, що подають здобувачі до розгляду комісії, визначає кафедра.

Метою попереднього захисту кваліфікаційних робіт є експертна оцінка фахівцями кафедри рівня готовності роботи відповідно до затверджених кафедрою критеріїв. Така оцінка є дієвою формою допомоги здобувачам у доведенні роботи до встановлених вимог. Вона супроводжується конкретними рекомендаціями по доопрацюванню роботи. Негативна експертна оцінка кваліфікаційної роботи не тягне за собою адміністративних рішень стосовно здобувача та наукового керівника.

Звіт комісії заслуховується на засіданні кафедри і передбачає оцінку ступеня готовності здобувачів до захисту випускних робіт в ЕК; виявлення осіб, успішне завершення робіт якими знаходиться під загрозою; виявлення типових проблем у підготовці кваліфікаційних робіт та аналіз причин, що призвели до їх появи; пропозиції щодо прийняття заходів по успішному завершенню робіт та їх захисту в ЕК.

На попередній розгляд кваліфікаційна робота обов'язково виноситься в

повному обсязі.

3.7. Перегляд кваліфікаційних робіт завідувачем кафедри

Кваліфікаційна робота, підписана автором, з письмовим відгуком наукового керівника подається на перегляд завідувачу випускової кафедри.

У разі невідповідності кваліфікаційної роботи бакалавра вимогам даних рекомендацій завідувач кафедри може рекомендувати її доопрацювання або ж поставити на засіданні кафедри питання щодо недопущення здобувача до захисту роботи в ЕК. Відповідне рішення завідувача має бути затверджене на засіданні кафедри ЕтаЦБ.

3.8. Зовнішнє рецензування кваліфікаційних робіт

Зовнішнє рецензування кваліфікаційних робіт проводиться з метою надання ЕК незалежної експертної оцінки професійних компетенцій, продемонстрованих здобувачами при підготовці кваліфікаційних робіт. Його проводять висококваліфіковані фахівці, які спеціалізуються на розв'язанні проблем, споріднених з темою кваліфікаційної роботи. Рецензентами можуть бути фахівці-практики відповідних структурних підрозділів бази практики чи організації, за матеріалами яких виконується робота; наукові працівники науково-дослідницьких установ; викладачі з науковими ступенями та вченими званнями інших закладів вищої освіти III – IV рівня акредитації. Списки зовнішніх рецензентів затверджуються рішенням випускової кафедри.

Зовнішня рецензія має чітко окреслювати позитивні сторони і недоліки кваліфікаційної роботи, висновок щодо її рекомендації (не рекомендації) до захисту. Підпис рецензента скріплюється печаткою підприємства (установи), де він працює. Форму зовнішньої рецензії наведено у додатку К.

Без зовнішньої рецензії кваліфікаційна робота до захисту в ЕК не допускається.

3.9. Рекомендація кафедрою кваліфікаційних робіт до захисту в ЕК

Розгляд кваліфікаційних робіт на кафедрі є офіційним підведенням підсумків завершального етапу підготовки здобувачів. Він передбачає оцінку усіх складових виконаної здобувачами роботи. На цій основі вносяться пропозиції до проекту наказу про допуск (не допуск) здобувачів до захисту кваліфікаційних робіт в ЕК.

Порядок розгляду передбачає інформацію наукових керівників щодо результатів оцінювання виконаних здобувачами кваліфікаційних робіт бакалавра. До даної інформації додається звіт голови спеціальної комісії по проведенню попереднього захисту кваліфікаційних робіт та звіт завідувача кафедри ЕтаЦБ щодо результатів перегляду кваліфікаційних робіт і результатів зовнішнього рецензування. В разі необхідності кафедра може заслухати здобувачів, кваліфікаційні роботи яких не відповідають встановленим вимогам щодо термінів і повноти виконання індивідуального завдання.

До розгляду на кафедрі ЕтаЦБ подаються повністю оформлені та оправлені в тверду обкладинку кваліфікаційні роботи. На підставі рішення кафедри її завідувач підписує рекомендацію про допуск кваліфікаційних робіт бакалаврів до захисту в ЕК.

3.10. Підготовка до публічного захисту в ЕК і порядок захисту роботи

Захист кваліфікаційної роботи здійснюється здобувачем перед Державною екзаменаційною комісією на відкритому засіданні. Порядок захисту встановлюється «Положенням про державні екзаменаційні комісії». Слід пам'ятати, що якість захисту кваліфікаційних робіт відображається в наступних критеріях:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки здобувача;
- володіння культурою презентації.

Здобувач готує до захисту доповідь та демонстраційний матеріал (таблиці,

рисунки). Останній готується на аркушах формату А4 комплектами, кількість яких має відповідати кількості членів ДЕК.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин. Доповідь має бути стислою, конкретною, з послідовним зверненням до демонстраційних матеріалів, які повинні детально та наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора, їх обґрунтованість та результативність. Під час доповіді слід коротко пояснювати зміст ілюстративних матеріалів.

Зміст демонстраційних матеріалів здобувач має узгодити зі своїм науковим керівником. Між тим, обов'язково у складі демонстраційних матеріалів слід подавати динаміку основних техніко-економічних показників діяльності підприємства (організації) та базового підрозділу в аналізованому періоді, результати діагностування стану об'єкту дослідження, перелік і характеристику запропонованих автором управлінських рішень, їх результативність, зміну основних техніко-економічних показників з урахуванням наданих та обґрунтованих пропозицій. Орієнтовна кількість цих матеріалів може знаходитися в межах 6-8 аркушів. Зразок титульного аркуша демонстраційних матеріалів представлено у додатку М.

Захист роботи розпочинається з доповіді, в якій студент має розкрити:

- актуальність теми;
- мету дослідження;
- результати аналізу об'єкту дослідження підприємства (організації), характер і глибину наявних проблем;
- зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності (рекомендується витратити не менше 70% часу, відведеного для доповіді).

Завершуючи доповідь, випускник має відзначити: які його розробки та висновки впроваджені або намічені до впровадження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів; яке їх наукове і практичне значення.

Члени ЕК, присутні на захисті, можуть ставити випускнику запитання з метою визначення рівня його спеціальної підготовки та ерудиції. Під час захисту

ведеться протокол засідання ЕК. Окремо відзначається думка членів ЕК про практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ЕК виноситься її рішення. У разі незгоди між членами ДЕК думка голови є вирішальною. Рішення комісії оголошується її головою в той самий день і оскарженню не підлягає.

Випускники, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з університету, отримуючи академічну довідку. До повторного захисту кваліфікаційна робота може бути подана протягом трьох років після закінчення навчання. Захищені кваліфікаційні роботи передаються на зберігання в архів університету.

4. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Структура кваліфікаційної роботи бакалавра включає: титульний аркуш, індивідуальне завдання на підготовку кваліфікаційної роботи, анотацію, зміст, вступ, основну частину (розділи і підрозділи), висновки, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи має бути в межах 70-90 сторінок друкованого тексту.

У цілому кваліфікаційна робота бакалавра являє собою комплексне дослідження теоретичного, практичного і проектного характеру, вимоги до якого відповідно за розділами сформульовані кафедрою економіки та цифрового бізнесу наступним чином.

У теоретичному розділі має розкриватися науково-теоретична сутність об'єкту і предмету дослідження, розглядаються проблемні питання, невирішені завдання об'єкту і визначаються шляхи їх вирішення.

В аналітичному розділі подається стисла організаційно-економічна характеристика підприємства (організації), підприємницької структури на матеріалах якого виконується кваліфікаційна робота; здійснюється оцінка сучасного стану і перспективного розвитку об'єкту дослідження на тому ж

підприємстві (організації), підприємницькій структурі.

В проектному (конструкційному) розділі розробляються та обґрунтовуються рекомендації щодо підвищення економічної ефективності діяльності підприємства (організації), підприємницької структури на базі прийняття раціональних управлінських рішень щодо удосконалення об'єкту дослідження.

Основною частиною в кваліфікаційної роботі є наукові дослідження, що мають бути спрямовані на пошук новітніх тенденцій щодо розробки механізму управління об'єктом дослідження за допомогою предметів дослідження шляхом зміни їх властивостей, зв'язків, співвідношень тощо.

Зміст (1-1,5 стор.) представляється у вигляді плану, який містить назву усіх структурних частин роботи, у тому числі розділів, підрозділів із вказівкою номерів сторінок, на яких розміщується початок матеріалу.

Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. Звертаємо увагу, що назви розділів і підрозділів у змісті й тексті мають бути однаковими.

Вступ (3-4 стор.) слугує для обґрунтування актуальності обраної теми кваліфікаційної роботи, представлення логіки її виконання, відображення сутності і стану вирішуваної проблеми та т. ін.

Обов'язковими елементами вступу до кваліфікаційної роботи бакалавра є:

- ✓ обґрунтування актуальності обраної теми та її значущості для суб'єкта господарювання, який є базою проведення дослідження;
- ✓ ступінь розробленості проблеми, що досліджується, та висвітлення її в літературі;
- ✓ формулювання мети кваліфікаційної роботи;
- ✓ постановка завдань дослідження;
- ✓ визначення об'єкту і предмету дослідження;
- ✓ вибір методів дослідження, у т.ч. прикладних комп'ютерних програм;

- ✓ інформаційна база дослідження;
- ✓ узагальнення розроблених в роботі пропозицій, їх наукове і практичне значення;
- ✓ зазначення особистого внеску автора роботи;
- ✓ апробація результатів кваліфікаційної роботи або наявність впровадження її результатів;
- ✓ структура та обсяг кваліфікаційної роботи (склад роботи, її загальний обсяг, кількість таблиць, рисунків, додатків, опрацьованих літературних джерел).

Розділ 1. Теоретико-методичний аналіз проблеми, що вивчається (20-25 стор.). Цей розділ структурно складається з 3-4 підрозділів, у яких послідовно аналізується фактичний стан опрацьованості проблеми (об'єкту дослідження), проводиться критичний огляд сучасного стану теорії, літературних джерел з обґрунтуванням точки зору дипломника на дану проблему. Визначаються методики, які будуть у подальших розділах використані для розрахунку показників щодо кількісної оцінки динаміки (пропорцій) досліджуваної проблеми, виявлення взаємозв'язку між ними. Здійснюється вибір алгоритму та теоретичної моделі щодо управління поведінкою об'єкту дослідження, наслідками його впливу на підприємство (підприємницьку організацію) (регіону, держави), розкривається сутність механізму управління об'єктом дослідження та показниками їх діяльності.

Рекомендується наступна структура розділу 1:

1.1. Теоретична сутність та економічне значення об'єкту дослідження.

В даному підрозділі необхідно:

- розкрити сутність базових економічних категорій, їх структуру, зв'язки, значення;
- викласти існуючі сучасні концепції стосовно об'єкту і предмету дослідження, розглянути їх позитивні і негативні риси, особливості реалізації на внутрішньовиробничому рівні;

- обґрунтувати обрану базову теоретичну концепцію за темою кваліфікаційної роботи.

1.2. Огляд методів і методик діагностики стану об'єкту дослідження.

При розкритті даного питання необхідно:

- викласти вимоги діючої нормативно-правової і законодавчої бази;
- розглянути існуючі методи і методики розрахунку відповідних показників з виконанням критичного аналізу їх досконалості;
- обґрунтувати методики, які будуть використовуватись у наступних розділах випускної роботи;
- описати вимоги до інформаційної бази, необхідної для проведення комплексного дослідження;
- охарактеризувати прикладні комп'ютерні програми, які спроможні поглибити і розширити дослідження, зокрема здійснити факторний аналіз тощо.

1.3. Основні проблеми розробки економічного механізму щодо удосконалення об'єкту дослідження та напрямки їх розв'язання. При розкритті даного питання слід:

- розглянути характер та особливості розвитку досліджуваного питання в умовах еволюції національної економіки, галузі, підприємства та їх підрозділів в теперішній час і в перспективі;
- висвітлити напрями удосконалення об'єкту дослідження, для чого розглянути передовий досвід щодо подолання подібних проблем та їх наслідки.

Наприкінці розділу 1 подаються короткі висновки, які стосуються напрямків подальшого дослідження.

Розділ 2. Економічний аналіз стану об'єкта дослідження в умовах діяльності підприємства, підприємницької структури (галузі, регіону, держави) (20-25 стор.).

У даному розділі здобувач повинен виконати ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми виключно на матеріалах конкретного підприємства, організації, підприємницької структури (офіційний сайт об'єкта дослідження, www.smida.gov.ua, тощо); галузі, регіону, держави (дані Державної

служби статистики України).

У розділі 2 можна виділити 3-5 відносно самостійних підрозділів, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності об'єкта дослідження, виходячи з визначених у розділі 1 теоретичних позицій. Метою аналізу є виявлення проблем розвитку підприємства (галузі, регіону, держави) і напрямків підвищення ефективності їх економічної діяльності.

Розділ повинен бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображає відповідні результати діяльності підприємства (галузі, регіону, держави), як правило, за останні 3 роки.

Аналіз економічної інформації передбачає використання абсолютних і відносних показників, групувань за різними ознаками, способів порівняння, методів встановлення причинно-наслідкового взаємозв'язку показників.

Важливою умовою отримання об'єктивних результатів аналізу є використання ЕММ та ЕОМ. Тому комп'ютеризація розв'язання економічних задач є необхідним елементом кваліфікаційної роботи і може бути виокремлена в окремий розділ або бути складовою частиною усіх розділів.

Для розділу 2 рекомендується наступна структура.

2.1. Організаційно-економічна (економічна) характеристика підприємства (галузі, регіону, держави) та перспектив його розвитку. У п.

2.1. повинні бути розкриті наступні питання:

Якщо об'єктом дослідження є підприємство

- вид і характер діяльності підприємства, його форма власності, місія підприємства, напрями діяльності, цілі і стратегія, організаційна структура;
- аналіз основних техніко-економічних показників роботи підприємства в динаміці;
- динамічний аналіз фінансового стану підприємства та його взаємозв'язок з організаційно-технічним розвитком;
- перспективи розвитку підприємства у прив'язці до розвитку факторів зовнішнього середовища, відображених у базовій і функціональних стратегіях.

Якщо об'єктом дослідження є регіон (держава)

- загальна характеристика регіону (держави) – населення, площа, географічне положення тощо;
- оцінка стану промисловості, логістики та транспорту, освіти та культури;
- аналіз динаміки та структури зовнішньої торгівлі, стан міжнародного співробітництва;
- оцінка інвестиційної привабливості регіону (держави);
- перспективи розвитку регіону (держави) у прив'язці до розвитку факторів зовнішнього середовища, відображених у базовій і функціональних стратегіях.

2.2. Структурно-факторний аналіз стану об'єкту дослідження в умовах діяльності базового підприємства (галузі, регіону, держави). Необхідно глибоко і всебічно розкрити стан досліджуваного питання на матеріалах обраного підприємства (офіційний сайт підприємства, www.smida.gov.ua, тощо); галузі, регіону, держави (дані Державної служби статистики України), для чого:

- проаналізувати динаміку об'єкту дослідження;
- оцінити зміни у структурі об'єкту дослідження;
- провести факторну діагностику розвитку об'єкту дослідження;
- охарактеризувати вплив змін у стані об'єкту дослідження на ефективність виробництва, діяльності тощо.

Конкретний зміст розділу 2 визначається темою кваліфікаційної роботи. Зокрема, в окремих випадках в окремі підрозділи можна виділити:

- дослідження стану об'єкту дослідження по підприємству (галузі, регіону, державі) в цілому;
- факторний аналіз об'єкту дослідження;
- визначення впливу наявної проблеми на кінцеві показники діяльності та/або розвитку підприємства (галузі, регіону, держави), їх конкурентоспроможність та тощо.

Завершати розділ 2 необхідно загальними короткими висновками та рекомендаціями щодо їх використання у розділі 3.

Розділ 3. Планування підвищення ефективності діяльності підприємства (галузі, регіону, держави) за рахунок впровадження

організаційно-технічних заходів (стратегій розвитку), спрямованих на удосконалення об'єкту дослідження (15-20 стор.).

Розділ має містити опис пропозицій (програми розвитку (для спец. 051 «Економіка»)), спрямованих на удосконалення об'єкту дослідження, розробка яких ґрунтується на використанні виявлених резервів у попередньому розділі роботи. Поряд з цим, надається оцінка одного з найбільш привабливіших управлінських рішень з точки зору його економічної доцільності та впливу на ефективність діяльності підприємства (регіону, держави) або надати конструктивні пропозиції для удосконалення об'єкту дослідження (спец. 051 «Економіка»).

3.1. Розробка комплексної програми організаційно-технічних заходів, спрямованих на прогресивний розвиток підприємства (галузі, регіону, держави) в напрямку удосконалення об'єкту дослідження.

У підрозділі 3.1, на основі виявлених у п. 2.2 резервів, студенти розробляють ряд заходів (програму розвитку), які мають бути спрямовані на підвищення ефективності управління об'єктом дослідження.

Інформація даного підрозділу носить описовий характер.

3.2. Обґрунтування розроблених пропозицій та планування основних економічних показників з урахуванням результатів реалізації пріоритетного заходу щодо удосконалення об'єкту дослідження.

У підрозділі 3.2 необхідно розрахувати можливі вигоди від реалізації пріоритетного заходу, зазначити, якого характеру мають бути витрати на його здійснення, а також ефективність його впровадження. Крім цього, слід здійснити розрахунки впливу наслідків реалізації даного заходу на основні показники діяльності підприємства (регіону, держави). Результати таких розрахунків узагальнити в табличному вигляді з наведенням базових і планових рівнів показників та їх відхилень.

На рівні регіону, держави пропозиції необхідно довести до рівня конкретних методик, рекомендацій, до розробки форм документів, формулювань у нормативно-правові акти. Вносячи пропозицію, доцільно пропонувати кілька

варіантів рішення виявленої проблеми. Варто проаналізувати кожний з варіантів, вибирати оптимальний і не тільки прогнозувати позитивні результати використання обраного варіанту, але й запропонувати заходи щодо мінімізації ризиків негативних наслідків.

Обсяг третього розділу – 10 -12 сторінок.

У висновках по 3 розділу потрібно провести узагальнення запропонованих заходів та зробити акцент на їх відповідність до проблеми, що виявлена у стані об'єкту дослідження. На основі результатів економічного обґрунтування пріоритетного управлінського рішення слід відзначити його вагомість для підвищення ефективності діяльності базового підприємства (регіону, держави).

Висновки (4-5 стор.) – це невід'ємна структурна частина кваліфікаційної роботи, яка містить узагальнююче викладення результатів теоретичного і практичного дослідження у вигляді висновків і пропозицій. Висновки повинні носити обґрунтований характер і витікати безпосередньо з результатів роботи. Бажано окремі пункти висновків починати зі слів «встановлено», «виявлено» та т. ін.

Пропозиції повинні бути конкретизовані в напрямку удосконалення об'єкту дослідження з оцінкою їх впливу на економічні результати діяльності підприємства (галузі, регіону, держави) та підкреслена їх значущість. Якщо рекомендації впроваджені або прийняті до впровадження, вказується місце їх практичного використання.

Рекомендується висновки і рекомендації, представлені у висновках, пронумерувати.

Список використаних джерел включає складений за чинними правилами перелік використаних літературних джерел (див. вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи).

У **додатках** розміщується матеріал, який є допоміжним для основної частини роботи або не може бути розміщений у ній у зв'язку зі значним обсягом. Додатки оформлюються як продовження випускної роботи після переліку літературних джерел. У додатки можна включати: додаткові ілюстрації і таблиці;

допоміжні економічні розрахунки; форми розрахунків, які виконані за допомогою комп'ютерної техніки; систематизована початкова інформація, включаючи форми фінансової і статистичної звітності.

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел.

Оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення» з урахуванням вимог З ОФОРМЛЕННЯ ПИСЬМОВИХ РОБІТ У ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ (нова редакція), які ЗАТВЕРДЖЕНО Вченою радою Державного університету економіки і технологій протокол від 27.03.2025 №11.

Текст кваліфікаційної роботи набирають на комп'ютері через **1,5 міжрядкові інтервали** (29–30 рядків на сторінці). Друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210·297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір **14 мм**. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «АНОТАЦІЯ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як

«Перелік умовних позначень». Перелік умовних скорочень надається у вигляді окремого списку, який розміщується перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій – детальне розшифрування.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №.

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах заяви, завдання, анотації, переліку умовних позначень та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

На титульному аркуші зазначають повну назву міністерства/відомства, закладу вищої освіти, випускової кафедри; тему роботи; дані про здобувача, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання кваліфікаційної роботи до захисту. Скорочення у назвах міністерства/відомства, закладу вищої освіти та теми кваліфікаційної роботи не допускаються.

Текст *основної частини* кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Складові кваліфікаційної роботи бакалавра «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «РЕЗЮМЕ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад, «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами

(крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с.85]).

Наприкінці кваліфікаційної роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015, який **регламентує правила складання бібліографічних посилань та бібліографічних описів**, таким чином визначаючи загальні принципи оформлення списків використаних джерел у дипломних роботах, рефератах, наукових працях, дисертаціях тощо. Він прийнятий для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації.

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами є: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), *формули*, *таблиці*, *додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді *таблиць*. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад, «див. табл. 3.2».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

УВАГА! Під ілюстраціями та таблицями необхідно вказати джерело, на підставі якого вони подані у роботі. Наприклад, Джерело: особистий доробок автора. Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень ...

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Додатки оформлюються як продовження дипломної (випускної) роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Наприклад, Додаток А.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Текст кожного додатка може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Рекомендована послідовність формування кваліфікаційної роботи бакалавра

1. Титул (на ньому зазначається назва кваліфікаційної роботи у повній відповідності з навчальним планом)
2. Заява, що засвідчує самостійність виконання роботи автором
3. Завдання
4. Анотація (до 2000 знаків без пробілів)
5. Зміст
6. Перелік умовних скорочень
7. Вступ
8. Розділи 1, 2, 3 з обов'язковою наявністю висновків по кожному розділу (*в роботі допускається не менше 3 розділів*)
9. Висновки
10. Список використаних джерел (*оформлюється згідно національного стандарту ДСТУ 8302:2015, який регламентує правила складання бібліографічних посилань та бібліографічних описів, таким чином визначаючи загальні принципи оформлення списків використаних джерел у дипломних роботах, рефератах, наукових працях, дисертаціях тощо. Загальні вимоги та правила складання» (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006), ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові і бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила», ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»*)
11. Додатки

В кінці роботи в окремому файлі додаються:

1. Відгук керівника (допускається друкований або рукописний варіант)
2. Рецензія
3. Оцінювальний лист

4. Згода автора на зберігання кваліфікаційної роботи бакалавра в репозитарії університету в електронному вигляді

Зразки всіх рекомендованих супровідних документів наводяться нижче (див. додаток) !!!!

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт бакалавра
для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність» («Підприємництво та торгівля»)**

1. Реалізація факторів ритмічної роботи підприємницької структури.
2. Оцінка ефективності функціонування системи управління якістю продукції підприємства.
3. Удосконалення організації технічного контролю якості продукції підприємства.
4. Обґрунтування організаційно-економічних заходів щодо підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.
5. Обґрунтування вибору ефективних методів амортизації основних засобів організації.
6. Обґрунтування ефективних форм відтворення основних засобів підприємства.
7. Розробка ефективних напрямків удосконалення нормування оборотних активів організації.
8. Трудовий потенціал підприємства та система підвищення його ефективності.
9. Виробничий потенціал підприємства: проблеми формування і підвищення ефективності його використання.
10. Інноваційний потенціал підприємства: діагностика та реалізація.
11. Діагностика резервів підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства та напрямки їх реалізації.
12. Обґрунтування стратегії зростання прибутковості підприємства.
13. Конкурентоспроможність продукції підприємства та стратегія її забезпечення.
14. Обґрунтування стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
15. Конкурентні переваги підприємства та обґрунтування проекту їх розвитку.
16. Капітал підприємства: формування та ефективність використання.
17. Мобілізація резервів підвищення продуктивності праці підприємства.
18. Пошук і реалізація резервів зниження трудомісткості продукції підприємства
19. Колективні форми організації праці на підприємстві та їх ефективність.
20. Організація та напрямки підвищення ефективності нормування праці на

підприємстві.

21. Оцінка ефективності формування та використання фонду оплати праці в підприємницьких структурах.

22. Тарифна система оплати праці персоналу підприємства та напрямки її удосконалення.

23. Організація преміювання персоналу підприємства та шляхи її подальшого розвитку.

24. Діагностика резервів підвищення ефективності виробництва та напрямки їх використання на підприємстві.

25. Підвищення ефективності використання робочого часу шляхом удосконалення системи охорони праці підприємства.

26. Удосконалення аналізу і планування собівартості продукції підприємства.

27. Удосконалення механізму зниження собівартості продукції підприємства

28. Діагностика резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства та напрямки їх реалізації.

29. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.

30. Обґрунтування проекту технічного переозброєння підрозділу підприємства.

31. Внутрішній економічний механізм підприємства та оцінка ефективності його функціонування.

32. Управління системою маркетингової діяльності підприємства

33. Обґрунтування напрямків раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів підприємства.

34. Обґрунтування напрямків підвищення рівня енергоефективності виробництва у підрозділі підприємства.

35. Обґрунтування програми ресурсозбереження на підприємстві.

36. Забезпечення умов ефективного формування та виконання виробничої програми підприємства.

37. Фінансова стійкість підприємства та обґрунтування проекту її забезпечення.

38. Організаційна структура управління підприємством та обґрунтування проекту її оптимізації.

39. Оцінка рівня організаційного розвитку підприємства та обґрунтування проекту щодо його зростання.

для спеціальності 051 «Економіка»

1. Грошово-кредитна політика України: сучасний стан та тенденції розвитку.
2. Вітчизняний ринок інформаційних послуг: сучасний стан, проблеми та перспективи.
3. Тіньова економіка в сучасному економічному середовищі.
4. Глобалізація та європейська інтеграція: українська модель.
5. Нелегальна економічна активність в умовах реформування національної економіки.
6. Аналіз та прогнозування ринку праці (області, регіону, міста).
7. Тенденції розвитку ринку праці в Україні
8. Екологічні пріоритети сталого соціально-економічного розвитку.
9. Глобалізація та її вплив на сучасний економічний розвиток.
10. Оцінка людського капіталу в умовах реформування національної економіки.
11. Інноваційний економічний розвиток в умовах ринкових відносин.
12. Оцінка рівня та якості життя населення в умовах реформування національної економіки.
13. Система планування інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки.
14. Концепції та моделі проведення економічних реформ.
15. Оцінка економічної безпеки держави (регіону): напрямки та механізми досягнення.
16. Тенденції і перспективи інноваційного розвитку національної економіки.
17. Оцінка інноваційного потенціалу національної економіки (регіону).
18. Соціальна політика держави в умовах реформування національної економіки.
19. Розвиток відносин власності в умовах економіки України.
20. Механізми державного регулювання сучасної ринкової економіки.
21. Оцінка національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації.
22. Стратегії захисної поведінки виробників в умовах різних конкурентних структур ринку.
23. Оцінка впливу інфляційних процесів на розвиток національної економіки.
24. Конкурентність ринку та загальні напрямки конкурентної поведінки учасників ринкових відносин.

25. Продуктивна зайнятість населення в умовах постіндустріального суспільства.

26. Роль мотивації в підвищенні ефективності виробничої діяльності в трансформаційній економіці.

27. Стратегії захисної поведінки виробників в умовах різних конкурентних структур ринку

28. Роль мотивації в підвищенні ефективності виробничої діяльності в трансформаційній економіці.

29. Формування системи індикаторів оцінювання продовольчої безпеки національної економіки (регіону).

30. Оцінка та прогнозування тенденцій розвитку ринку нерухомості (*ін. ринку*) України.

31. Інвестування в нерухомість з використанням цінних паперів

32. Оцінка конкурентоспроможності регіонів України.

33. Оцінка та прогнозування міграційних процесів в Україні (регіоні).

34. Оцінювання та аналіз інвестиційної привабливості регіонів України.

35. Оцінювання та аналіз дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці України.

36. Формування прибутку підприємств за видами економічної діяльності в Україні.

37. Оцінювання та аналіз заробітної плати за видами економічної діяльності в Україні.

38. Оцінювання та аналіз заробітної плати за регіонами України.

39. Становлення та розвиток акціонерної форми господарювання

Форма титульного аркуша

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

Інститут _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Форма навчання _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

(зазначається назва роботи у відповідності з навчальним планом)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на тему

«_____»

(повна назва теми)

»

(за матеріалами

_____)

(повна назва бази дослідження)

Науковий керівник _____

(наук. ступінь, вчене звання)

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

(протокол засідання кафедри _____ № ____ від _____ 20__ р.)

Зав. кафедри _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали, наук. ступінь, вчене звання)

Кривий Ріг

20__

ЗАЯВА

Я, _____,

засвідчую, що кваліфікаційна робота бакалавра на тему:

«_____»

_____»

написана мною самостійно. Вона є цілковито моєю працею, жоден розділ, пункт цієї роботи не був опрацьований третіми особами.

дата

підпис

Форма індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді

та спорту України 29 березня 2012 року №

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ»**

(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ ПІБ

“ _____ ” _____ 20 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

Науковий керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено наказом закладу вищої освіти від “ _____ ” _____ № _____

2. Строк подання роботи _____

3. Зміст кваліфікаційної роботи; об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1 _____

Розділ 2 _____

Розділ 3 _____

Об'єкт дослідження _____

Предмет дослідження _____

Мета кваліфікаційної роботи _____

5. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1		
2	Підготовка розділу 2		
3	Підготовка розділу 3		
5	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи		
6	Перевірка матеріалів кваліфікаційної роботи на плагіат		
6	Отримання відгуку від наукового керівника		
7	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри		
8	Отримання зовнішньої рецензії		
9	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі		
10	Підготовка до захисту в ЕК		

Завдання підготував науковий керівник _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Завдання одержав _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання на виконання кваліфікаційної роботи і контролю за ходом роботи з боку кафедри.
2. Розробляється керівником кваліфікаційної роботи. Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210× 297 мм), 2 сторінки.

Зразок оформлення анотації на кваліфікаційну роботу

АНОТАЦІЯ

Коваль Є.Ю. Особливості формування поточних витрат гірничого підприємства в умовах ризику (за матеріалами ПрАТ «ІнГЗК»). – Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 051 Економіка. Державний університет економіки і технологій. Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти. Кривий Ріг, 2026.

У кваліфікаційній роботі бакалавра удосконалені теоретико-методичні підходи до формування поточних витрат гірничого підприємства в умовах ризику.

Упорядкована систематизація основних видів ризиків формування поточних витрат підприємства у розрізі ризику, генерованого зовнішніми і внутрішніми чинниками його діяльності. Доповнені методичні підходи щодо оцінювання дії зовнішніх факторів ризику.

На основі виконаної діагностики витратності базового підприємства ідентифіковано її основні резерви та їх обумовленість факторами ризику. Встановлено недосконалість організаційно-методичних підходів до управління поточними витратами досліджуваного підприємства, відсутність багатоваріантності формування витрат.

В роботі запропоновано концептуально новий підхід до формування поточних витрат гірничого підприємства, що базується на попередній діагностиці дії факторів ризику, прогнозуванні їх значень для умов майбутнього розвитку підприємства і моделюванні потенційно можливих ситуацій розвитку підприємства з урахуванням перспектив розвитку галузевого ринку. Побудовано економіко-математичну модель формування поточних витрат ПрАТ «ІнГЗК» в умовах невизначеності. Визначено та оцінено розмір втрат, які несе ПрАТ «ІнГЗК» внаслідок дії зовнішніх чинників ризику та розроблено комплекс управлінських заходів щодо їхньої мінімізації.

Ключові слова: поточні витрати, собівартість, ризик, гірничо-збагачувальний комбінат, економіко-математична модель, прогноз, втрати, ефективність.

**Порядок оформлення переліку умовних позначень позначень, символів,
скорочень і термінів**

Оформлення переліку умовних позначень позначень, символів, скорочень і термінів здійснюється згідно до вимог ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Перелік повинен розташовуватись стовпцем. Ліворуч в алфавітному порядку наводять умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни, праворуч – їх детальну розшифровку.

Основні елементи вступу кваліфікаційної роботи

Обов'язковими елементами **вступу** до кваліфікаційної роботи (4-5 с.) є:

- ✓ обґрунтування актуальності обраної теми та її значущості для суб'єкта господарювання, який є базою проведення дослідження (або для відповідної галузі);
- ✓ ступінь розробленості проблеми, що досліджується, та висвітлення її в літературі;
- ✓ формулювання мети дипломної роботи;
- ✓ постановка завдань дослідження;
- ✓ визначення об'єкту і предмету дослідження;
- ✓ методи дослідження у розрізі практичних аспектів їх застосування, перелік використаних прикладних комп'ютерних програм та інформаційних систем;
- ✓ узагальнене зазначення джерел використаної інформації;
- ✓ науково-дослідницькі положення (узагальнені наукові результати), які обґрунтовані в ДР (випускній роботі) і виносяться на захист;
- ✓ апробація результатів кваліфікаційної роботи або наявність впровадження її результатів.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

Кафедра _____

**ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу бакалавра**

(Прізвище, см'я, по батькові)

Тема роботи _____

Обсяг роботи: _____ стор., _____ табл., _____ рис., _____ додатків, _____ бібліогр.

Ступінь розкриття теорії дослідження _____

Оцінка самостійності та творчості при розкритті теми _____

Оцінка наукової новизни, пропозицій та їх практичне значення _____

Недоліки роботи _____

Загальні висновки: Кваліфікаційна робота допускається до захисту в ЕК. Автору може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з _____

Науковий керівник _____
(н.с, вч. зв., ініціали, прізвище) (підпис, дата)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ»**

ОЦІНЮВАЛЬНИЙ ЛИСТ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

(Прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Спеціальність _____

Критерії	Нормативне значення, балів	Оцінка кваліфікаційної роботи бакалавра за критеріями
1. Оцінювання змістовних аспектів кваліфікаційної роботи бакалавра		
1.1. <i>Загальний рівень розкриття теми</i> (відповідність виконаної роботи затвердженому завданню, повнота та рівень розв'язання завдань дослідження, досягнення поставленої мети)	0-10	
1.2. <i>Теоретична цінність отриманих результатів</i> (глибина, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу, відображення дискусійних питань, загальний рівень опрацювання джерел, рівень узагальнення існуючих теоретичних підходів, методів і методик, обґрунтованість висновків щодо узагальнення теоретичних положень теми)	0-15	
1.3. <i>Практична цінність отриманих результатів</i> (використання сучасних та оригінальних методів дослідження, наявність елементів наукової новизни, рівень вірогідності і надійності аналітичного обґрунтування, глибина аналітично-діагностичного вивчення стану прояву проблеми, відсутність помилок у розрахунках, актуальність зібраних і проаналізованих даних, обґрунтованість висновків щодо фактичного стану та перспектив розвитку проблеми, що досліджується)	0-20	
1.4. <i>Наявність логічної послідовності й наукового стилю викладу матеріалу дослідження</i> (володіння студентом літературною мовою і професійною термінологією, вміння логічно, аргументовано викладати результати досліджень і розробок, вдало використовувати графічний матеріал)	0-10	
2. Оцінювання організаційних аспектів кваліфікаційної роботи бакалавра		
2.1. Дотримання графіка виконання кваліфікаційної роботи бакалавра	0-5	
2.2. Відповідність роботи вимогам щодо її оформлення	0-5	
2.3. Наявність підтвердження апробації результатів дослідження	0-5	
Усього за критеріями змістовності і оформлення	Мах 70 балів	
3. Захист кваліфікаційної роботи бакалавра		
3.1. <i>Презентація роботи</i> (якість викладення змісту кваліфікаційної роботи бакалавра в доповіді, стиль викладення, мовна /грамотність, якість графічного матеріалу)	0-10	
3.2. <i>Відповіді на поставлені запитання, вміння вести наукову дискусію</i> (вміння стисло, змістовно, переконливо, аргументовано відповідати на поставлені запитання, а також на зауваження керівника та рецензента)	0-20	
Усього за критеріями захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	0-30 балів	
Загальна кількість балів	Мах 100 балів	

Науковий керівник _____

(підпис)

(ініціали, прізвище, посада, н.с., вч. зв.)

Голова комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище, посада, н.с., вч. зв.)

Заст. голови комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище, посада, н.с., вч. зв.)

Члени комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище, посада, н.с., вч. зв.)

(підпис)

(ініціали, прізвище, посада, н.с., вч. зв.)

Форма зовнішньої рецензії на дипломну роботу
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

Спеціальність _____

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на тему _____
(повна назва теми)

1. Актуальність і практичне значення кваліфікаційної роботи бакалавра

2. Позитивні сторони у роботі, які бажає підкреслити рецензент _____

3. Недоліки або дискусійні питання у роботі _____

4. Оцінка якості запропонованих заходів і пропозицій, їх практична цінність _____

5. Загальний висновок рецензента

Робота _____
(прізвище, ініціали)

рекомендується до захисту в ЕК _____

Рецензент: _____
(посада і місце роботи рецензента)

_____ (П.І.Б.)

_____ (підпис)

_____ (дата)

ЗГОДА

на використання кваліфікаційної роботи бакалавра

Я, _____,

даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної роботи бакалавра у базу даних інституційного репозитарію ННІЕтаБО ДУЕТ; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в інституційному репозитарії, я не порушую прав третіх осіб.

дата

підпис

Форма титульного аркуша демонстраційних матеріалів

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ»
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти**

Кафедра економіки та цифрового бізнесу

**ІЛЮСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА НА ТЕМУ**

Робота виконана

(прізвище, ім'я та по батькові)

Факультет

Спец. _____

**Кривий Ріг
2026**

Орієнтовний план кваліфікаційної роботи бакалавра

Тема ДР «Мобілізація резервів підвищення продуктивності праці підприємства (на матеріалах ПрАТ «ІнГЗК»)».

Вступ

Розділ 1. Теоретико-методичні основи підвищення продуктивності праці

1.1. Економічна сутність продуктивності праці та ринкове значення її підвищення

1.2. Методи та моделі дослідження продуктивності праці та виявлення резервів її зростання

1.3. Проблеми в забезпеченні зростання продуктивності праці та планування основних напрямків її підвищення

Розділ 2. Економічний аналіз продуктивності праці в умовах діяльності ПрАТ «ІнГЗК»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ІнГЗК» та перспектив його розвитку

2.2. Динамічний та факторний аналіз продуктивності праці ПрАТ «ІнГЗК» та виявлення резервів її підвищення

Розділ 3. Планування підвищення ефективності виробництва ПрАТ «ІнГЗК» за рахунок використання резервів підвищення продуктивності праці

3.1. Розробка комплексу організаційно-технічних заходів, спрямованих на зростання продуктивності праці

3.2. Оцінка економічних результатів пріоритетного управлінського рішення

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Зразок оформлення бібліографічних описів у списку використаних джерел

Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Книги
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	<p>Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укрпромпромпродуктивність, 2006. 106 с.</p> <p>Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.</p>
П'ять і більше авторів	<p>Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с.</p> <p>Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.</p>

Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем С. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
	Частина видання
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.

<p>Статті з продовжувачих та періодичних видань</p>	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31–34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
	<p>Електронні ресурси</p>
<p>Книги</p>	<p>Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).</p>
<p>Законодавчі документи</p>	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
<p>Періодичні видання</p>	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p>

	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
	<p>Інші документи</p>
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i>. 2017. № 7. С. 106–107</p>

Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>